

Oproep Koplopergemeenten Cliëntondersteuning

Achtergrond- en aanmeldingsinformatie – Januari 2020

In het Koplopertraject bevorderen de VNG, Ieder(in) en de Koepel Adviesraden Sociaal Domein de ontwikkeling van goede cliëntondersteuning bij gemeenten. Het Koplopertraject is onderdeel van de lerende aanpak cliëntondersteuning die het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) samen met de veldpartijen uitvoert.

Vier opgaven voor cliëntondersteuning

Op 12 juli 2018 heeft de minister van VWS een brief over de doorontwikkeling van de functie onafhankelijke cliëntondersteuning aan de Tweede Kamer gezonden. In deze brief worden vier opgaven genoemd:

1. Meer inzicht in de behoefte aan en aanbod van (onafhankelijke) cliëntondersteuning;
2. Meer bekendheid bij burgers en verwijzers aangaande het recht op onafhankelijke cliëntondersteuning;
3. De functie cliëntondersteuning beter vindbaar maken, door de functie om en bij 'de toegang' te organiseren;
4. Meer kwaliteit en deskundigheid van geboden cliëntondersteuning, in het bijzonder ten aanzien van specifieke groepen.

Het ministerie van VWS maakt het koplopertraject financieel mogelijk en ondersteunt de koplopergemeenten financieel bij de doorontwikkeling van de functie. Een nieuwe en tevens laatste groep gemeenten wordt geselecteerd om werk te maken van het aanbod van cliëntondersteuning in hun gemeente en/of regio. Deze koplopers nemen een ambassadeursfunctie op zich door gedurende twee jaar in de eigen regio aandacht te besteden aan cliëntondersteuning. Daarnaast gaan koplopers aan de slag om het eigen beleid en praktijk op dit thema verder te ontwikkelen, te vernieuwen en te verbeteren.

De VNG, Ieder(in) en de Koepel Adviesraden Sociaal Domein benutten diverse kanalen om gemeenten op de hoogte te stellen van de mogelijkheid om koploper te worden. Gemeenten kunnen zichzelf melden of aanbieders of inwonervertegenwoordigers kunnen een gemeente of regio voordragen (in afstemming met de gemeente). De drie organisaties zullen de voordrachten beoordelen en een selectie maken. Movisie ondersteunt dit traject.

Wat betekent het om koploper zijn?

Koplopers gaan aan de slag om lokaal en regionaal (met hun partners) de functie cliëntondersteuning te versterken. Zij formuleren verbeterplannen en een daaraan gekoppelde begroting voor een periode t/m 2021. Koplopers kiezen zelf de gewenste ontwikkelrichting, thema's en eventueel de doelgroepen die zij beter willen gaan bedienen. VWS heeft een aantal doelgroepen en doelen benoemd die aansluiten op gesignaleerde knel- en ontwikkelpunten. Idealiter sluiten de lokale/regionale ambities daar ook op aan.

In elke gemeente of regio gaat een projectgroep aan de slag met de geformuleerde ambities. Ze werken lokaal of samen met regiogemeenten aan de doorontwikkeling van cliëntondersteuning. Ze ontplooiën ook activiteiten om in hun regio het belang van de functie uit te dragen en de geleerde lessen te delen, de zogenaamde ambassadeursfunctie. Via uitwisseling met andere koplopers die vergelijkbare ambities hebben, leren ze van en aan elkaar en dragen bij aan de landelijke kennisuitwisseling. Gedurende het koploperschap worden door Movisie goede voorbeelden geïdentificeerd, beschreven en verspreid.

Op donderdagmiddag 16 april is een kick-off bijeenkomst voor de nieuwe koplopers (de wethouder, de contactambtenaar en max 2 gasten per gemeente) waarin wordt uitgewisseld over hoe een ieder aan de slag gaat.

Om de resultaten te volgen en te verspreiden en om de koplopergemeenten te ondersteunen bij de invulling van hun ambassadeursfunctie, wordt het Koplopertraject door Movisie begeleid. Naast het volgen van de lokale ontwikkeling worden de volgende landelijke activiteiten uitgevoerd.

- Drie keer per jaar komen alle projectleiders (desgewenst met hun projectgroepleden) van koplopergemeenten bij elkaar om uit te wisselen en te reflecteren op (landelijke) ontwikkelingen en onderzoeksresultaten.
- In thematische leerkringen delen de koplopergemeenten hun ervaringen en leren van en aan elkaar. De opbrengsten worden ook landelijk verspreid als kennisproduct.
- Voor alle koplopers en belangstellenden wordt jaarlijks een landelijk congres georganiseerd.
- Ten slotte worden de activiteiten, ambassadeursfunctie en resultaten van koplopergemeenten gedurende twee jaar door Movisie gemonitord. Dit betekent dat er op regelmatige basis contact plaatsvindt tussen de projectleider/beleidsadviseur van de gemeente en adviseurs van Movisie.

Beoordelingscriteria

Een koploper word je omdat je verbeterambities hebt, niet omdat je het al allemaal perfect geregeld hebt. Er is geen ideaalmodel voor cliëntondersteuning. Het is juist aan gemeenten en hun lokale en regionale partners om al lerend met elkaar een vorm te vinden die van onafhankelijke cliëntondersteuning lokaal/regionaal een succes maakt. Die vormen kunnen verschillen. Er zijn dan ook geen harde inhoudelijke criteria waar een koploper cliëntondersteuning aan moet voldoen. Wel vinden de VNG, de Koepel ASD en Ieder(In) dat een gemeente die vooroploopt in ontwikkeling van cliëntondersteuning in ieder geval voldoet aan de volgende kenmerken:

1. De gemeente heeft een duidelijke visie op het nut en de positie van cliëntondersteuning
Wil uw gemeente werk gaan maken van onafhankelijke cliëntondersteuning? Leeft het onderwerp in de gemeenteraad, in overleg met cliënten en/of in de adviesraad? Wil de wethouder een warm pleitbezorger worden? Met andere woorden: leeft het onderwerp?
2. Bewoners- en cliëntorganisaties zijn betrokken bij de uitvoering en/of het beleid van cliëntondersteuning
Veel kennis over hoe cliëntondersteuning zou moeten functioneren zit bij de mensen die het geven (zowel vrijwilligers als professionals) en bij hen die er gebruik van maken (burgers, cliënten, familieleden). Benut de gemeente deze kennis? Is het ontwikkelingsproces een gezamenlijk operatie van gemeente, burgers/cliënten, professionals en vrijwilligers? Om gezamenlijkheid te borgen stellen wij het betrekken van inwoner- of cliëntenorganisatie(s) als voorwaarde. Wij vragen dan ook met nadruk de contactgegevens van de betrokken inwoner- of cliëntenorganisatie bij de aanmelding toe te voegen.
3. De gemeente heeft een innovatieve aanpak en draagt bij aan het leerproces
Voorwaarde voor deelname aan het koplopertraject is dat de koplopergemeenten meewerken aan evaluatie van de activiteiten en meewerken aan het actief verspreiden van goede voorbeelden en leerervaringen.
4. De gemeente heeft ambitie om de functie cliëntondersteuning verder te ontwikkelen
Bij de aanmelding beschrijft de gemeente de gewenste ontwikkelrichting.
5. De gemeente heeft aandacht voor specifieke doelgroepen en/of thema's
Het is een pré als de gemeente de huidige aanpak of ambitie aandacht heeft voor specifieke doelgroepen, domeinen en/of ontwikkelthema's bij cliëntondersteuning.
In het bijzonder voor (een van de) de doelgroepen:
 - jongeren met een (licht) verstandelijke beperking
 - jongeren in (intensieve) jeugdzorg
 - jongeren én volwassenen met zware of complexe problematiek (waaronder psychische), in de maatschappelijke opvang
 - kwetsbare zelfstandig wonende ouderen met geen of zeer beperkt netwerkOf op het gebied van:
 - de bekendheid van cliëntondersteuning of cliëntondersteuning inzetten
 - werk & inkomen

Koplopergemeenten als ambassadeurs

Koplopergemeenten vervullen een ambassadeursfunctie in de regio. In de voordracht van nieuwe koplopergemeenten zien wij graag dat is opgenomen hoe invulling wordt gegeven aan die

ambassadeursfunctie. Tevens zien wij graag terug op welke regio nieuwe koplopers zich richten als ambassadeur. Gemeenten kunnen zich ook als regio aanmelden. In dat geval, pak de gemeente de doorontwikkeling van cliëntondersteuning samen met regiogemeenten op.

Beoordelingsproces

Als de voordrachten voor koplopergemeenten binnen zijn en de inzendtermijn is gesloten, beoordelen vertegenwoordigers van VNG, Leder(in) en Koepel ASD welke gemeenten het beste voldoen aan de gestelde criteria. Voordracht en toetsing verloopt als volgt:

1. De beoordeling wordt gedaan door vertegenwoordigers van de drie organisaties.
2. Koplopers moeten voldoen aan minstens drie van de vijf criteria. Het is een voorwaarde dat inwoner- of cliëntenorganisaties (bijvoorbeeld de Adviesraad Sociaal Domein) zijn betrokken bij de voordracht van koplopergemeenten.

Hoe kunt u kandidaten aanmelden?

U kunt een kandidaat koplopergemeente voordragen door een mail te zenden van maximaal twee A4 waarin u aan de hand van de bovenstaande vijf beoordelingscriteria uw voordracht toelicht. U kunt de voordracht mailen aan Marion Herder van Movisie, via M.Herder@Movisie.nl.

Meer informatie

Nadere informatie kunt u krijgen bij Sietske van der Staak van de VNG (Sietske.vanderStaak@VNG.nl), Marjolein Schipper van Leder(in) (M.Schipper@lederin.nl), Petra van der Horst van de Koepel Adviesraden Sociaal Domein (pvanderhorst@adviesradensociaaldomein.nl) of Joost de Haan van Movisie (J.deHaan@Movisie.nl).

**De inzendtermijn voor koplopers sluit op 13 maart 2020. Wij zien uw
aanmelding met plezier tegemoet!**